

<p>DHOMA E POSAÇME E GJYKATËS SUPREME TË KOSOVËS PËR ÇËSHTJE QË LIDHEN ME AGJENCINË KOSOVARE TË MIRËBESIMIT</p>	<p>SPECIAL CHAMBER OF THE SUPREME COURT OF KOSOVO ON KOSOVO TRUST AGENCY RELATED MATTERS</p>	<p>POSEBNA KOMORA VRHOVNOG SUDA KOSOVA ZA PITANJA KOJA SE ODNOSE NA KOSOVSKU POVERENIÇKU AGENCIJU</p>
---	--	---

ASC-09-0016

U tužbi

[REDACTED]
Selo Karabeg, opština Dečani

protiv

Tužilac

[REDACTED], javnog preduzeća, Peć

Koje zastupa advokat [REDACTED]
[REDACTED], Peć

Tuženik/žalilac

Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju (PKVS), u sastavu Richard Winkelhofer, predsednik PKVS, kao predsedavajući sudija, Torsten Frank Koschinka i Eija-Liisa Helin, sudije, o žalbi na presudu pretresnog veća, od 2. aprila 2009. godine, SCA -08-0072, nakon većanja održanog dana 17. juna 2010. godine, donosi sledeću

ODLUKU

1. Žalba tuženika na presudu pretresnog veća od 2. aprila 2009. godine, SCA-08-0072, odbija se kao neosnovana.
2. U žalbi, tačka III u dispozitivu presude na koju je podnesena žalba se briše.
3. Tuženik/žalilac je obavezan da plati PKVS troškove prevoda i sudske troškove za žalbeni postupak u ukupnom iznosu od 166 evra.

Proceduralni i činjenični istorijat:

Dana 12. avgusta 2004. godine, tužilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Dečanima protiv tuženika, javnog preduzeća [REDACTED]. U tužbenom zahtevu, tužilac je tražio od Opštinskog suda da obaveže tuženika da mu isplati odštetu u iznosu od 21.500 (u engleskom prevodu "maksimalnu štetu 21.200", u albanskom 21.500) evra iz razloga što je njegovu kuću spalio "električni napon, koji je u određenom trenutku bio veći nego što je uobičajeno i, pre nego što je kuća spaljena, svakih deset minuta dolazilo je do stalnog prekida struje". Tokom postupka u Opštinskom sudu, tužba za odštetu kuće smanjena je na 6.564,20 evra.

Tuženik je osporio celu tužbu izjavivši da dokaz da je šteta izazvana greškom tuženika nije podnesen.

Opštinski sud u Dečanima u svojoj presudi C broj 237/2004, od 11. aprila 2008. godine, delimično je usvojio tužbu tužioca i obavezao tuženika da isplati odštetu za uništenu kuću u visini od 6.564,20 evra i odštetu za oštećene električne instalacije u visini od 675 evra, oboje sa zakonskom kamatom do 17. avgusta 2004. godine do konačne isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 787,80 evra. Opštinski sud je izjavio da je kuća tužioca bila povezana sa sistemom snabdevanja električnom energijom niskog napona kojim rukovodi tuženik. Požar u kući tužioca bio je rezultat neuobičajeno visokog napona u sistemu snabdevanja strujom. Opštinski sud je zaključio da je materijalna šteta nanesena tužiocu izazvana opasnim materijalima ili opasnim aktivnostima u posedu ili pod kontrolom tuženika. Shodno članu 185. u vezi sa članovima 154.(2), 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima (1978.), Opštinski sud je zaključio da se tuženik smatra odgovornim za štetu koja je nanesena tužiocu.

Opštinski sud dao je, takođe, pravni savet da žalbu protiv presude suda treba podneti PKVS, putem opštinskog suda, u roku od 15 dana od dana uručjenja presude.

Dana 30. maja 2008. godine, tuženik je podneo žalbu na gorepomenutu presudu i zahtevao je da se ona odbaci i da se tužbeni zahtev odbaci kao neosnovan ili

III

da se vrati u opštinski sud na ponovno suđenje. Žalba je zasnovana na tvrdnjama o kršenju odredbi Zakona o parničnom postupku (Službeni glasnik SFRJ 4/77-1478, 36/80-1182, 69/82-1596, u daljem tekstu ZPP), na nepoptunom i pogrešnom utvrđivanju činjenične situacije i pogrešnoj primeni materijalnog prava. Štaviše, tuženik je izjavio da Opštinski sud nije uzeo u razmatranje izjave i mišljenje veštaka u pismenoj formi.

Tužilac nije odgovorio na žalbu.

Presudom od 2. aprila 2009. godine, SCA-08-0072, pretresno veće odbacilo je žalbu kao neosnovanu i potvrdilo presudu Opštinskog suda Dečani C. br. 237/2004, od 11. parila 2008. godine. Pretresno veće zaključilo je da osporena presuda Opštinskog suda ne sadrži bilo bitnu povredu člana 354. ZPP, i da je Opštinski sud pravilno zasnovao svoju presudu na utvrđenim činjenicama i zaključcima koja su izložila dva veštaka. Štaviše, pretresno veće navelo je teret dokazivanja u vezi objektivne odgovornosti tuženika i izjavilo da je, pod datim okolnostima, prvostepeni sud obezbedio dovoljno argumenata i jakih dokaza kako bi podržao svoju presudu. Pored toga, pretresno veće nije našlo bilo kakve nepravilnosti u vezi ispitivanja veštaka.

Presuda pretresnog veća uručena je tuženiku 6. maja. 2009. godine; Dana 5. juna 2009. godine, tuženik je podneo žalbu na presudu žalbenom veću PKVS.

Žalba pred žalbenim većem:

Tuženik zahteva od žalbenog veća da preinači presudu pretresnog veća i da odbaci tužbeni zahtev tužioca kao neosnovan, da poništi presudu pretresnog veća i da vrati predmet na ponovno suđenje u Opštinski sud.

Tuženik zasniva svoju žalbu žalbenom veću na navodima o bitnoj povredi odredbi ZPP, o nepotpunoj i pogrešno utvrđenoj činjeničnoj situaciji i pogrešnoj primeni materijalnog prava. Tuženik tvrdi da pretresno veće nije razmotrilo izjave i mišljenje veštaka u pismenoj formi, koji su ispravno predstavljeni u prvostepenom postupku.

Odgovor pre žalbenim većem:

Tužilac zateva da se žalba odbaci kao neosnovana i da se potvrdi presuda pretersnog veća.

Tužilac tvrdi da Opštinski sud i pretresno veće PKVS nisu bitno povredili odredbe ZPP, da su pravedno utvrdili činjeničnu situaciju i da nisu prekršili odredbe materijalnog prava.

Pravno obrazloženje:*Cilj žalbenog postupka*

U skladu sa članom 4.3 Uredbe UNMIK-a 2008/4 žalba na presudu ili odluku suda kojem je predmet upućen od strane pretresnog veća Posebne komore Vrhovnog suda, shodno članu 4.2, može da bude podneta jedino pretresnom veću Posebne komore Vrhovnog suda, osim ako pretresno veće odluči drugačije u skladu sa proceduralnim pravilima proglašenim na osnovu člana 7. Član 4.4 primenjuje se na svaku naknadnu presudu koju donese pretresno veće. U skladu sa članom 4.4, žalbeno veće ima isključivu nadležnost da odlučuje o žalbama na bilo koju presudu ili odluku pretresnog veća Posebne komore Vrhovnog suda, osim ako je drugačije predviđeno ovom uredbom. Član 9.5 predviđa da u slučaju da na odluku, uključujući presudu donetu shodno članu 4.3, bude uložena žalba, apelacioni sud prvo utvrđuje da li odluka ili presuda na koju je uložena žalba ima osnova za reviziju. Ukoliko žalbeno veće odluči da ne razmatra odluku ili presudu pretresnog veća donetu shodno članu 4.3, ta presuda ili odluka postaje konačna. U slučaju kad žalbeno veće preispituje presudu ili odluku, ono može da odluči da potvrdi, ukine ili promeni presudu ili odluku koju je donelo pretresno veće.

Razmotrivši članove 4.3, 4.4 i 9.5 Uredbe UNMIK-a 2008/4 u njihovom kontekstu, čini se da je volja zakonodavca takva da u upućenim predmetima u kojima je pretresno veće donelo odluku kao drugi stepen, a žalbeno veće je treći stepen, žalbeno veće prvo utvrđuje da li odluka ili presuda na koju je uložena žalba ima osnova za reviziju.

Uredba UNMIK-a 2008/4 i administrativno naređenje UNMIK-a 2008/6 ne sadrže dalje odredbe u vezi pitanja kada se odobrava "revizija", kako je predviđeno članom 9.5 Uredbe UNMIK-a 2008/4. Na ovo pitanje se može odgovoriti ako razmotrimo odredbe ZPP, onako kako se primenjuju u skladu sa članom 70.3 lit a) administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, u kojem piše:

"Pri tumačenju administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6 ili razmatranju bilo kojeg pitanja koje nije dovoljno regulisano administrativnim naređenjem, Specijalna komora Vrhovnog suda može da uvaži, uz izmene ili bliža određenja koja smatra neophodnim ili primerenim u datim okolnostima: bilo koju odredbu Zakona o parničnom postupku koji važi na Kosovu i bilo koju odredbu važećeg zakona o ovlašćenjima Vrhovnog suda Kosova u vezi s građanskim predmetima."

Član 382. stav 1 ZPP predviđa "reviziju" presuda drugostepenog suda. U skladu sa članom 385. ZPP, vanredni pravni lek, "revizija", može da se primeni 1) zbog bilo kakve povrede prakse i postupka u skladu sa članom 354. stav 2 ZPP, sa određenim izuzecima 2) zbog bilo kakve povrede prakse i postupka opisanih u članu 354. stav 1 ZPP koji se odnose na postupak pred drugostepenim sudom i 3) zbog pogrešne primene materijalnog prava. Zasebno od toga, predviđeno je da postupak revizije ne dozvoljava osporavanje postojećih rezultata o utvrđenom činjeničnom stanju. Ove zakonske odredbe ZPP nisu kao takve direktno primenjive, što mora jasno da se naznači, ali mogu da budu upotrebljene kao smernice za donošenje odluke po pitanju kako tumačiti reči "ima osnova za reviziju" u članu 9.5 Uredbe UNMIK-a 2008/4. Razmotrivši *ratio legis* ovih odredbi, žalba ima osnova za reviziju kad se čini da povreda jednog od gore navedenih principa nije neverovatan *in principio* u tvrdnjama žalioca u vezi odluke koju je doneo drugostepeni sud. Polje nadležnosti žalbenog veća PKVS, kao trećestepenog suda, istovremeno je ograničen na ispitivanje drugostepene odluke o povredi zakona, čime se ne ustanovljava treće telo koje utvrđuje činjenice.

Tuženik tvrdi u žalbi da je došlo do povrede člana 354. stav 2 tačka 13 ZPP iz razloga "što je besmisleno, a dispozitiv odluke je protivrečan datom opravdanju, dok ovo poslednje ne odgovara dokaznoj dokumentaciji u predmetu". Dalje, tuženik tvrdi da je došlo do nepotpunog i pogrešnog utvrđivanja postojeće situacije, zato što je "nejasno na kojem dokazu i/ili veštačenju sud zasniva svoju

odluku, zato što su veštačenja u protivrečnosti jedna s drugim". Kao posledica toga, tuženik smatra da je sud takođe pogrešno primenio materijalno pravo.

Iz navoda tuženika koji su gore navedeni, u vezi sa presudom pretresnog veća, čini se neverovatnim da je došlo do povrede materijalnog prava tokom donošenja osporene presude.

U svakom slučaju, pitanje da li presuda pretresnog veća sadrži grešku zato što pretresno veće nije po službenoj dužnosti obratilo pažnju na mogući nedostatak nadležnosti u pravnoj stvari opštinskog suda Dečani u tužbenom zahtevu tužioca. Žalbeno veće smatra da presuda pretresnog veća u ovom delu ima osnova za reviziju iz sledećih razloga:

Nadležnost opštinskog suda za tužbeni zahtev

U skladu sa članom 354. stav 2 tačka 3 ZPP, bitna povreda zakona zbog prakse i postupka uvek se navodi ako je odluka donesena u predmetu koji nije u nadležnosti tog suda (član 16.). Član 16. predviđa da je dužnost sudskog službenika da obrati pažnju, sve vreme tokom postupka, da li se rešenje spora nalazi u nadležnosti tog suda.

U vreme kad je tužba tužioca podnesena, nadležnost PKVS definisana je članom 4. Uredbe UNMIK-a 2002/13. Član 4.2 pomenute Uredbe predviđa da nijedan sud na Kosovu nema nadležnost nad tužbama ili ne presuđuje u predmetima koji uključuju predmete spora opisane u članu 4.1, osim ukoliko su mu takve tužbe ili predmeti upućeni u skladu sa ovim članom. Štaviše, član 4.1 lit c) predviđa da potraživanja, uključujući potraživanja poverioca ili vlasnička potraživanja, podneta protiv preduzeća ili korporacije, koja su trenutno ili su bila pod administrativnom upravom Agencije, kada su ovakva potraživanja nastala u toku ili pre nego što je preduzeće ili korporacija bila ili je pod administrativnom upravom agencije, jesu u nadležnosti PKVS. U skladu sa definicijama datim u članu 3. "preduzeće" ima značenje navedeno u Uredbi UNMIK-a 2002/12. Član 5.1 Uredbe UNMIK-a 2002/12 predviđa da je Agencija ovlašćena da upravlja javnim i društvenim preduzećima koja su registrovana ili posluju na teritoriji Kosova kao i aktivom koju takva preduzeća imaju na teritoriji Kosova.

VII

U skladu sa članom 17.1 lit b) administrativnog naređenja UNMIK-a 2003/13 (ili isto tako članom 15.1 lit b) administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6) Specijalna komora Vrhovnog suda može, na zahtev stranke ili na sopstveni predlog, uputiti određene tužbene zahteve ili delove tužbenih zahteva sudu koji prema važećem zakonu ima potrebnu nadležnost za određenu pravnu stvar, kad Posebna komora Vrhovnog suda zaključi da će sud kojem uputi predmet doneti nepristrasnu odluku uzimajući u obzir (i) prirodu stranaka, (ii) vrednost spora i (iii) ostale okolnosti tužbenog zahteva.

U ovom određenom slučaju, tužilac je podneo tužbeni zahtev protiv tuženika, javnog preduzeća, Opštinskom sudu u Dečanima. U skladu sa gore navedenim odredbama, Opštinski sud nije imao nadležnost nad tužbenim zahtevom tužioca, pošto PKVS nije uputila predmet tom sudu. Pošto predmet nije upućen od strane PKVS, Opštinski sud nije trebalo da preispituje tužbeni zahtev. Prvestepeni sud kao i pretresno veće PKVS trebalo je da po službenoj dužnosti uzmu u razmatranje nedostatak nadležnosti nad tužbenim zahtevom tužioca.

Međutim, na osnovu neosporenih činjenica u ovom predmetu može se tvrditi *ex post* da bi uslovi za upućivanje tužbenog zahteva opštinskom sudu bili ispunjeni da je tužbeni zahtev ispravno podnesen Posebnoj komori Vrhovnog suda i da bi u tom slučaju došlo do upućivanja tužbenog zahteva. Nakon upućivanja, opštinski sud bi imao nadležnost nad tužbenim zahtevom tužioca, a žalba bi trebalo da se podnese Posebnoj komori Vrhovnog suda, kao što zapravo i jeste podnesena. U ovom određenom slučaju, može se videti da bi postupak bio isti da je tužbeni zahtev ranije upućen opštinskom sudu. U ovoj posebnoj situaciji, nema potrebe za ponovnim pokretanjem celokupnog postupka tako što bi se ukinula presuda pretresnog veća i pretresnom veću naložilo da sudi u predmetu kao prvostepeni sud (čiji je najverovatniji ishod novo upućivanje). *Ratio legis* gore pomenutih odredbi u vezi nadležnosti PKVS je ispunjen, pošto je predmet prestresala PKVS na isti način na koji bi ga pretresala da je on podnesen Posebnoj komori Vrhovnog suda na samom početku. S obzirom na to, uzeto je, takođe, u razmatranje da je tužbeni zahtev tužioca bio nerešen i u toku pred sudovima skoro šest godina i ponavljanje postupka znači da bi najverovatnije

VIII

došlo do povrede prava stranaka da njihov slučaj bude presuđen u razumno vreme.

Kao posledica gore izloženog obrazloženja, odluka opštinskog suda ostaje na snazi.

Greška u pravnom savetu opštinskog suda

U pravnom savetu koji se nalazi u prilogu presude Opštinskog suda piše "da žalba na ovu presudu treba da se uputi Posebnoj komori Vrhovnog suda, preko ovog suda, u roku od 15 dana od dana uručenja presude".

U skladu sa članom 56.1 administrativnog naređenja UNMIK-a 2006/17 koje je u to vreme bio na snazi, vremensko ograničenje za podnošenje žalbe bilo je dva meseca od dana uručenja odluke strankama. Žalbu je trebalo podneti direktno Posebnoj komori, a ne preko opštinskog suda. Opštinski sud ovo treba da ima na umu kod drugih nerešenih predmeta.

Pravni savet u presudi pretresnog veća

Tačka III dispozitiva presude na koju je uložena žalba treba da se izbriše, bez dodavanja zamene, jer uputstva o podnošenju žalbe citiranjem zakona bez bilo kakve diskrecije suda, nije deo odluke i kao takvi ne mogu da se uključe u dispozitiv. Takvo obaveštenje može da se da u pravnom obrazloženju ili, radije, može da se nalazi u prilogu odluke, ali ne može da čini deo dispozitiva odluke (pogledati ASC-09-0108 et al).

Troškovi

U skladu sa članom 11. Uredbe 2008/4 i članom 66. administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6, pretresno veće mora da odluči o raspodeli troškova za prvostepeni postupak, a žalbeno veće – kada konačno presudi u predmetu – o obračunu troškova za postupak u oba stepena.

IX

U postupku pretresnog veća, tužilac nije podneo odgovor na žalbu tuženika i time nije imao nikavih troškova.

U postupku žalbenog veća, tužilac je podneo odgovor na žalbu tuženika. Tužioca više nije predstavljao advokat, nego je tužilac sam sebe predstavljao. Stoga, tužilac nije imao troškova u postupku pred žalbenim većem.

Dana 13. novembra 2009. godine, tužiocu je pružena pomoć u vezi prevoda. U ime tužioca, PKVS prevela je tri strane na engleski jezik. U skladu sa dodatnim proceduralnim pravilima PKVS u vezi sudskih troškova, koji su na snazi od 10. marta 2010. godine (na osnovu Člana 57.2 administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6), troškovi prevoda su 12 (dvanaest) evra po strani, u ukupnom iznosu od 36 evra. Troškovi prevoda za dokazni materijal se obračunavaju kao troškovi suda.

U skladu sa dodatnim proceduralnim pravilima PKVS u vezi sudskih troškova, na osnovu vrednosti tužbenog zahteva ($6.564,20 + 675 = 7.239,20$ evra) primenjuju se sledeći sudski troškovi za žalbeni postupak (pogledati ASC-09-0072 et al):

Sudski troškovi, član o tarifama 10.11 (podnošenje žalbe)	30 evra
Sudski troškovi, član o tarifama 10.11 u vezi sa 10.22 (trećestepena odluka)	100 evra
Ukupno	130 evra

Stranka koja je izgubila parnicu, tuženik, obavezan je da plati Posebnoj komori Vrhovnog suda troškove prevoda dokaznog postupka za tužioca u žalbenom

postupku (36 evra) i sudske troškove (130 evra), u ukupnom iznosu od 166 evra.

Richard Winkelhofer
Predsedavajući sudija EULEKS-a potpis

Torsten Frank Koschinka
Sudija EULEKS-a potpis

Eija-Liisa Helin
Sudija EULEKS-a potpis

Tobias Lapke
Upisničar EULEKS-a potpis